

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS NUSIKALTIMŲ PREVENCIJOS PROGRAMOS TIKSLINIŲ PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO 2019 M. ATASKAITA

Šiaulių miesto savivaldybės administracija vykdė Šiaulių miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) nusikaltimų prevencijos 2017–2019 m. programą (toliau – programa), patvirtintą Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T-434. Šiaulių miesto gyventojų saugumo stiprinimo ir saugios savivaldybės plėtros komisija (toliau – Plėtros komisija) patvirtino 2019 m. metinį Šiaulių miesto savivaldybės nusikaltimų prevencijos veiklos planą (toliau – Planas).

Programoje nustatytų projektų vykdytojai pateikė užpildytas paraiškas dėl Šiaulių miesto savivaldybės nusikaltimų prevencijos programos tikslinių projektų finansavimo. Paraiškas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Civilinės saugos ir teisėtvarkos skyrius, programos plano vykdytojas, perdavė vertinti Nusikaltimų prevencijos programos finansuojamų projektų vertinimo komisijai jos veiklos nuostatuose nustatyta tvarka. Finansuoti projektai nustatomi vadovaujantis kriterijais, nustatytais Nusikaltimų prevencijos programos tikslinio projekto vertinimo anketoje (Nusikaltimų prevencijos programos tikslinių projektų įgyvendinimo taisyklių 2-ame priede).

Programos priemonės „Įgyvendinti prevencines programas“ uždaviniams įgyvendinti 2019 m. iš Savivaldybės biudžeto skirta 40 000 Eur (2018 m. – 70 000 Eur, 2017 m. – 50 000 Eur). Vykdamas programos 2019 m. veiklos planą buvo finansuoti 8 (2018 m. – 10, 2017 m. – 9) tikslinių nusikaltimų prevencijos programos projektai: už 35 000 Eur (atmetus vieno projekto paraišką liko 5 000 Eur suma, kuri Savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu metų eigoje buvo gražinta į Savivaldybės biudžetą):

1. „Saugūs Šiauliai“, 15 500 Eur, Šiaulių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas;
2. „Smurtinių nusikaltimų prevencijos vykdymas per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“, 1 200 Eur, Lietuvos probacijos tarnyba, Šiaulių regiono skyrius;
3. „Prevencinė veikla per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“, 3 300 Eur, Lietuvos probacijos tarnyba, Šiaulių regiono skyrius;
4. „Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos organizavimas Šiaulių mieste“, 1 500 Eur, Viešoji įstaiga „ETERNA VITA“;
5. „Perspėtas – apsaugotas nuo gaisro“, 6 000 Eur, Šiaulių priešgaisrinė gelbėjimo valdyba;
6. „Smurtas artimoje aplinkoje: pagalba, smurto prevencija“, 4 000 Eur, Asociacija „Moterų veiklos inovacijų centras“;
7. „Prevencinė veikla su valkataujančiais ir elgetaujančiais asmenimis“, 2 000 Eur, VšĮ Šiaulių greitosios medicinos pagalbos stotis;
8. „Smurto artimoje aplinkoje prevencija Šiaulių mieste“, 1 500 Eur, VšĮ „Žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros biuras“.

Vykdytojas: Šiaulių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas.

Tikslinės programos projektas: „Saugūs Šiauliai“ (2019-06-12 sutartis Nr. SŽ-660).

Projekto tikslas: Mažinti Šiaulių mieste įvykdomų nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų skaičių, vykdyti bendruomenės teisinį švietimą, stiprinti pilietiškumą ir atsakingumą, įtraukti bendruomenę į saugios aplinkos kūrimą.

Vykdytos veiklos: Projekto įgyvendinimo laikotarpiu organizuotos prevencinės priemonės, numatytos projekto vykdymo veiklos plane ir veiksmų sąrašė, pasiekti šie rezultatai:

Vykdamas vaikų ir jaunimo teisės pažeidimų prevenciją birželio 24–28 dienomis organizuota tradicinė vasaros stovykla „Dengtiltis 23“, kurioje dalyvavo 20 elgesio problemų turinčių vaikų, vykdytas jų teisinis švietimas, socialinių įgūdžių, bendruomeniškumo ugdymas ir žalingų įpročių prevencija. Birželio–rugsėjo mėnesiais organizuotas iššūkis „Ne žalingai, o naudingai“, skirtas sveiko ir aktyvaus laisvalaikio propagavimui, žalingų įpročių ir psichoaktyviųjų medžiagų prevencijai. Iššūkio dalyviai siuntė video filmukus, kuriuose fiksavo, kaip jie naudingai, o ne žalingai leidžia laisvalaikį ir kvietė visus sekti jų pavyzdžiu, visi filmuoti siužetai skelbti Šiaulių policijos bendruomenės pareigūnų socialinio tinklo Facebook paskyroje. Rugsėjo 23 dieną Policijos departamente vyko baigiamasis iššūkio renginys, į kurį pakviesti daugiausiai „patinka“, pasidalinimų ir video peržiūrų sulaukę filmukų kūrėjai. Lietuvos policijos generalinis komisaras Linas Pernavas padėjo iššūkio dalyviams už sektinų pavyzdžių skleidimą ir apdovanojo prizininkus. Vykdyta prevencinė priemonė „Ginti. Saugoti. Padėti.“, kurios metu mokymo įstaigose (S. Daukanto, St. Šalkauskio gimnazijos), mieste vykusiuose renginiuose (liepos 6 dieną Talkšos ežero pakrantėje vykusiame renginyje „Smetoniškos Mindauginės“, rugsėjo 7 dieną vykusiame pilietiškumo žaidynėse „Aš esu pareiga“, rugsėjo 27 dieną vykusiame galimybių festivalyje „Tavo PIN kodas“) pristatyta ir populiarinta policijos pareigūno profesija, savanoriška jaunųjų policijos rėmėjų ir policijos rėmėjų veikla. Vykdamas prevencinę priemonę „Išlik saugus socialiniuose tinkluose“ su mokiniais ir jų tėvais (Didždvario, Saulėtekio gimnazijos, Motinos Teresės namai, Medelyno, Juventos, Salduvės, Rėkyvos progimnazijos) diskutuota asmens duomenų apsaugos, elektroninių patyčių ir smurto, sukčiavimų prevencijos temomis.

Saugaus eismo prevencijai Projekto įgyvendinimo laikotarpiu organizuotų priemonių metu, naudojant mobilią greitio matavimo įrangą išaiškinti 2557 administraciniai nusižengimai pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 416 str. (Nustatyto greičio viršijimas). Per 2019 metus Šiaulių apskrities policijos Saugaus eismo klasėje organizuotos 97 prevencinės edukacinės saugaus eismo pamokos, kuriose dalyvavo 1634 vaikai ir pedagogai. Taip pat organizuoti prevenciniai renginiai mokymo, ikimokyklinio ugdymo įstaigose, organizacijose, saugaus eismo akcijos „Esu atsakingas eismo dalyvis“, „Rugsėjis – saugaus eismo mėnuo“, „Saugus gatvėje“, kurių metu eismo dalyviams (pėstiesiems, dviratininkams, vairuotojams) primintos saugaus elgesio gatvėje taisyklės, pareiga rūpintis ne tik savo saugumu kelyje, bet ir būtinybė užtikrinti kitų eismo dalyvių, ypač vaikų, saugumą. Prieš prasidedant naujiems mokslo metams ir siekiant atkreipti vairuotojų dėmesį į vaikų saugumą gatvėje rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais lauko ekrane „Didžioji sankryža“ skelbti prevenciniai vaizdo klipai „Vairuotojau, mažink greitį!“, rugpjūčio 29 dieną radijo stotyje „Saulės radijas“ vyko prevencinė laida, kurios metu primintos pagrindinės saugaus elgesio gatvėje taisyklės. Rugsėjo 29 dieną organizuota prevencinė akcija Šiaulių Švč. Mergelės Marijos nekalto prasidėjimo bažnyčioje, skirta Keliaujančiųjų ir vairuotojų dienai paminėti. Minint Atšvaito dieną spalio 14–18 dienomis radijo stotyje „Saulės radijas“ organizuotas prevencinis žaidimas, kurio metu teisingai į klausimus atsakę radijo klausytojai turėjo galimybę laimėti prizus su šviesą atspindinčiais elementais, taip pat organizuoti prevenciniai renginiai lopšelyje-darželyje „Eglutė“ ir „Varpelis“, kurių metu vaikai mokyti teisingai atšvaitus. Lapkričio 7, 15 dienomis organizuoti patruliuojimai su policijos rėmėjais Pietinėje miesto dalyje, kurių metu stebėti eismo dalyviai,

dovanoti atšvaitai tiems, kurie jų neturi. Lapkričio 17 dieną, minint pasaulinę dieną Žuvusiems eismo įvykiuose atminti, organizuota prevencinė akcija prie prekybos centro „Akropolis“, kurios metu dalinti atšvaitai, mokyta teisingai juos dėvėti. Ši diena taip pat minėta Šv. Jurgio bažnyčioje, kur skaitytas pranešimas parapijos bendruomenei, dalinti atšvaitai. Gruodžio 17 d. Šiaulių universiteto Botanikos sode vykusioje šventėje „Sužibėk Botanikos sode“ bendrauta su jos dalyviais, dovanoti atšvaitai, kiti daiktai su šviesą atspindinčiais elementais, akcentuota kaip svarbu būti matomam tamsiuoju paros metu.

Kuriant saugią gyvenamąją aplinką organizuoti patikrinimai, vieši patruliavimai su policijos rėmėjais, skirti turtinių nusikalstamų veikų ir pažeidimų viešosiose vietose prevencijai. Birželio 17–liepos 2 dienomis lankytasi Šiaulių miesto paplūdimiuose, primintos elgesio viešosiose vietose ir asmeninių daiktų (piniginės, mobilieji telefonai, daiktai automobiliuose) apsaugos taisyklės. Liepos mėnesį lankytasi turgavietėse, prekybos centrų prieigose, autobusų stotelėse, poliklinikose, bendrauta su pagyvenusiais žmonėmis, jiems patarta kaip apsisaugoti nuo vagysčių ir sukčiavimų. Minint Visų šventųjų dieną organizuotos prevencinės priemonės kapinių prieigose, su gyventojais bendrauta turto apsaugos klausimais.

Siekiant, kad kuo daugiau gyventojų pasiektų aktuali prevencinio pobūdžio informacija, spalio–lapkričio mėnesiais Šiaulių miesto viešajame transporte įrengtuose ekranuose transliuoti vaizdo klipai, skirti kišenvagysčių prevencijai ir saugaus elgesio gatvėje ugdymui.

Gruodžio 12 d. organizuotas metinis/ataskaitinis saugios kaimynystės grupių ir policijos rėmėjų padėkos vakaras, kurio metu aptarti ir įvertinti nuveikti darbai, diskutuota, kuriose srityse būtina plėtoti bendradarbiavimą sekančiais metais.

Smurtinių nusikalstamų veikų prevencija. Prisijungiant prie tarptautinės kampanijos „16 aktyvumo dienų prieš smurtą“ ir siekiant atkreipti visuomenės dėmesį į smurto artimoje aplinkoje problemą, lapkričio 21 dieną radijo stotyje „Saulės radijas“ organizuota prevencinė laida, kurios metu Šiaulių regiono gyventojams pristatyta situacija bei jos pokyčiai nuo Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo įsigaliojimo pradžios. Gyventojai paraginti nebūti abejingais ir netoleruoti smurtinio elgesio, jiems primintos pagalbos šioje srityje galimybės. Taip pat lapkričio 25–29 dienomis „Saulės radijuje“ vyko prevencinis žaidimas, kurio metu klausytojai teisingai atsakė į klausimus apie atsakomybę, lengviausiai atpažįstamas smurto artimoje aplinkoje formas ir tas, kurios vis dar dažnai išlieka nepastebimos arba nelaikomos smurtu, turėjo galimybę laimėti prevencinio pobūdžio prizus. Gruodžio 6 dieną Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje miesto bendruomenei organizuotas seminaras „Kuriamo sveikus santykius“. Švietėjiškos veiklos bendruomenėje vykdymui pagaminti lankstinukai „Pagalba nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje“, kuriuos pareigūnai, reaguojantys į pranešimus dėl smurto artimoje aplinkoje, įteikia nukentėjusiems asmenims.

Igyvendinta 80 proc. projekto vykdymo veiksmų sąrašė numatytų veiklų, kitos neįgyvendintos dėl objektyvių priežasčių, nes jas buvo numatyta vykdyti anksčiau, nei projekto įgyvendinimui skirtos lėšos. Iš viso į projekto metu vykdomas veiklas įtraukta 5078 vaikai (apie 30 proc. mieste gyvenančių vaikų) ir apie 12200 suaugusių asmenų.

Igyvendinant projektą išleisti leidiniai, pagamintos ir įsigytos vaizdinės priemonės: knygutės „Būk saugus kelyje“ (250 vnt.), lipdukai „Policija“, „Būk saugus“ (1000 vnt.), pirkiniių krepšys „Saugau savo daiktus“ (200 vnt.), kalendorius (10 vnt.), kepuraitė „Policijos rėmėjas“ (10 vnt.), lipnūs lapeliai „Saugią aplinką kurkime kartu“ (300 vnt.), informaciniai stendai „Šiaulių policijos informacija“ (30 vnt.), knygos smurto prevencijai (15 vnt.), automobilio kvapai, saugaus eismo prevencijai (130 vnt.), lankstinukai „Pagalba nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje“ (3000 vnt.), prevencinis vaizdo klipas „Vairuotojau, mažink greitį!“ (1 vnt.).

Informacija apie projekto įgyvendinimą skelbta Šiaulių AVPK interneto svetainėje siauliai.policija.lrv.lt, Šiaulių apskrities policijos socialinio tinklo Facebook paskyroje, Šiaulių

policijos bendruomenės pareigūnų socialinio tinklo Facebook paskyroje, prevenciniuose leidiniuose, vaizdinėse priemonėse, nurodyta, kad jie išleisti ir sukurti, įgyvendinant Šiaulių miesto savivaldybės finansuojamą prevencinį projektą „Saugūs Šiauliai“.

Programos reikšmė gyventojams, kas padaryta, kas pasikeitė, įgyvendinus programą:

2019 metų nusikalstamumo situacijos analizės rezultatai Šiaulių mieste rodo, kad projekto įgyvendinimas buvo vienas iš veiksnių, leidusių užtikrinti ir išlaikyti stabilumą saugumo srityje. 2019 metais Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje užfiksuotas nusikalstamų veikų skaičiaus mažėjimas, užregistruotos 1626 (2018 m. – 1743) nusikalstamos veikos, lyginant su 2018 metais jų skaičius sumažėjo 6,7 proc. Išliko stabili situacija gyventojams aktualių turtinių nusikalstamų veikų srityje, užregistruotos 247 (2018 m. – 287) vagystės, 125 (2018 m. – 118) sukčiavimo atvejai, nežymiai keitėsi viešosiose vietose įvykdytų nusikalstamų veikų skaičius (2019 m. – 382, 2018 m. – 373). Teigiami pokyčiai užfiksuoti smurto artimoje aplinkoje srityje, Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato prižiūrimoje teritorijoje 23,3 proc. sumažėjo dėl smurto artimoje aplinkoje pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius (2019 m. – 320, 2018 m. – 417).

2019 metais 11,3 proc. sumažėjo eismo įvykių skaičius (2019 m. – 135, 2018 m. – 138), 2,2 proc. sumažėjo eismo įvykiuose sužalotų asmenų skaičius (2019 m. – 135, 2018 m. – 138), tačiau 2019 metais Šiaulių mieste eismo įvykiuose žuvo 2 žmonės (2018 m. – 1).

2019 metais Šiaulių mieste įkurtos 2 naujos Saugios kaimynystės grupės, Krymo g. 12 ir Dainų g. 24 daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijose. Iš viso 2019 metų pabaigoje mieste veikia 33 saugios kaimynystės grupės.

Projektui įgyvendinti skirta lėšų suma: 15500,00 Eur.

Vykdytojas: Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyrius.

Tikslinės programos projektas: „Smurtinių nusikaltimų prevencijos vykdymas per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“ (2019-06-18 sutartis Nr. SŽ-686).

Projekto tikslas: Padėti Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyriaus (toliau – LPT Šiaulių regiono skyrius), priežiūroje esantiems asmenims, padariusiems nusikalstamas veikas panaudojus smurtą artimoje aplinkoje, suvokti savo destruktivyvų elgesį, pažinti savikontrolės ir psichologinės pusiausvyros praradimo priežastis, išmokti naujus kasdieninio gyvenimo nesmurtinio elgesio modelius, ugdyti savigarbą, savivertę, gilinti suvokimą apie konfliktų sprendimą, įgyti naujus konfliktų sprendimo įgūdžius ir gebėjimus, stiprinti asmens motyvaciją, skatinančią teigiamus elgesio pokyčius, kadangi tai tiesiogiai įtakoja smurtaujančių asmenų, jų šeimos narių bei kitų visuomenės narių gyvenimo ir bendravimo kokybę.

Vykdytos veiklos: LPT Šiaulių regiono skyrius įgyvendinant projektą „Smurtinių nusikaltimų prevencijos vykdymas per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“ kuris finansuojamas pagal Šiaulių miesto savivaldybės 2019 metų nusikaltimų prevencijos programą 2019 m. liepos 31 d. pasirašė paslaugų viešojo pirkimo – pardavimo sutartį Nr. ST- 171/S-138-19 su VšĮ Šiaulių centro poliklinika, kuri įsipareigojo, kad ne mažiau kaip 15 asmenų, esančių LPT Šiaulių regiono skyriaus priežiūroje dalyvaus ne mažiau kaip 6 valandų trukmės vienam asmeniui smurtinį elgesį keičiančios programos užsiėmimuose.

VšĮ Šiaulių centro poliklinikos vykdytas smurtinį elgesį keičiančias programas baigė 15 asmenų, kurie buvo Šiaulių regiono skyriaus registre, kuriems teismo sprendimu paskirta baudžiamoji poveikio priemonė ir (ar) pareiga dalyvauti smurtinį elgesį keičiančioje programoje.

Projekte dalyvavę asmenys buvo Šiaulių miesto savivaldybės teritorijos gyventojai, dėl panaudoto smurto prieš artimuosius priklausė socialinės rizikos grupei. Smurtinį elgesį keičiančiose programos individualiuose susitikimuose dalyvavę asmenys užsiėmimų metu buvo konsultuoti smurtautojo asmenybės, pykčio kilmės ir prasmės, elgesio keitimo galimybių, tarpasmeninių santykių ir savirūpos, savivaizdžio, konfliktų, smurto apraiškos, emocinės reakcijos ir raiškos sudėtingose

situacijose, asmeninės atsakomybės, atsakingo elgesio, galios ir kontrolės, smurto rato, bendravimo įgūdžių lavinimo, pagarbaus bendravimo, elgesio keitimo galimybių klausimais.

LPT Šiaulių regiono skyriaus atstovai įvairių susitikimų, konferencijų metu su įstaigomis ir socialiniais partneriais pristatė vykdomą projektą „Prevencinė veikla per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“ bei akcentavo kompleksinio darbo su smurtautojais modelio svarbą ir tęstinumą. Informacija apie projekto vykdymą ir jo finansavimo šaltinius buvo skelbiama LPT Šiaulių regiono skyriaus stenduose.

Programos reikšmė gyventojams, kas padaryta, kas pasikeitė, įgyvendinus programą:

Nors Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas įsigaliojo jau 2011 metais, mūsų visuomenė nepaliauja šokiruoti pasikartojančių smurto tragedijų bangomis. Nors sunku nustatyti tikrąjį smurto artimoje aplinkoje mastą, tačiau pastarųjų metų statistika atspindi problemos gilumą. Smurtas artimoje aplinkoje – visuomenėje itin paplitusi problema, kurios tikrąjį mastą dėl itin didelio problemos latentiskumo iki šiol sunku apskaičiuoti. Žalingus smurto artimoje aplinkoje padarinius jaučia ne tik pati šeima, už ją moka visa visuomenė, todėl dabar smurtas artimoje aplinkoje laikomas valstybės prioritetu. Nepaisant visų pastangų smurtas šeimoje yra tapęs viena iš rimčiausių viso pasaulio šiuolaikinių visuomenės problemų.

Dauguma asmenų, dalyvavusių smurto programose yra dirbantys, todėl asmenims reikalingas individualus dalyvavimo programoje grafikas, kadangi prižiūrimieji neretai dirba pamaininį darbą, dirba slenkančiu grafiku, vyksta į darbo komandiruotes, komandiruojami dirbti į objektus, nutolusius nuo Šiaulių miesto bei siunčiami į komandiruotes užsienio valstybėse, todėl lankytis LPT Šiaulių regiono organizuojamose grupinėse programose, kurios vyksta stabiliu laiku, minėti asmenys neturi galimybės. Į programos užsiėmimus pas psichologą VšĮ Šiaulių centro poliklinikos Psichikos sveikatos centre asmenys registravosi bendra talonų tvarka, todėl turėjo galimybę pasirinkti sau patogią vizito dieną ir laiką.

Asmenys į programos užsiėmimus privalėjo atvykti talone nurodytu laiku, blaivūs, o apie pasikeitusias aplinkybes ir negalėjimą atvykti suplanuotu laiku, turėjo iš anksto informuoti poliklinikos registratūrą, tai jau pirmieji žingsniai didesnio atsakomybės ugdymo bei požiūrio į gyvenimo vertybes link.

Smurtinio elgesio keitimo programose dalyvavo 3 moterys ir 13 vyrų, iš jų vienas teistas už smurtą prieš nepilnametį vaiką. Pastebėtina, kad asmenys, lankę smurtinio elgesio keitimo užsiėmimus buvo motyvuoti keisti savo elgesį bei spręsti problemas, kurios įtakoja smurto apraiškas, kad tokie atvejai daugiau nebesikartotų. Dėl asmeninių krizinių situacijų 3 asmenys baigę programą tęsia individualias konsultacijas su psichologu, 2 pasirinko savarankiškai spręsti priklausomybės alkoholiui problemą (nusprenė lankytis AA draugijos susitikimuose į kurias planuoja kartu eiti su antrosiomis pusėmis), 1 asmuo nukreiptas pas psichiatrą dėl medikamentinio gydymo. Vienas asmuo turintis negalią po sunkios traumos pradėjo lankytis neįgaliųjų draugijos organizuojamose priemonėse. Asmenims dalyvavusiems projekte nebuvo pradėtos naujos baudžiamosios bylos dėl smurto artimoje aplinkoje. Galima daryti prielaidą, kad dalyvavimas „Smurtinių nusikaltimų prevencijos vykdymas per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“ projekte, paskatino asmenis keisti savo destruktivyvų elgesį ir ieškoti konstruktyvių konfliktų sprendimo būdų, kas įtakoja ne tik šių asmenų bet ir aplinkinių žmonių gyvenimo ir bendravimo kokybę.

Projektui įgyvendinti skirta lėšų suma: 1200,00 Eur.

Vykdytojas: Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyrius.

Tikslinės programos projektas: „Prevencinė veikla per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“ (2019-06-18 sutartis Nr. SŽ-687).

Projekto tikslas: LPT Šiaulių regiono skyriaus, priežiūroje esantiems asmenims, padarusiems nusikalstamas veikas panaudojus smurtą artimoje aplinkoje, suvokti savo destruktivyvų

elgesį, pažinti savikontrolės ir psichologinės pusiausvyros praradimo priežastis, išmokyti naujus kasdieninio gyvenimo nesmutrinio elgesio modelius, ugdyti savitarumą, savivertę, gilinti suvokimą apie konfliktų sprendimą, įgyti naujus konfliktų sprendimo įgūdžius ir gebėjimus, stiprinti asmens motyvaciją, skatinančią teigiamus elgesio pokyčius, kadangi tai tiesiogiai įtakoja smurtaujančių asmenų, jų šeimos narių bei kitų visuomenės narių gyvenimo ir bendravimo kokybę.

Vykdytos veiklos: LPT Šiaulių regiono skyrius įgyvendinant projektą „Prevencinė veikla per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“, kuris finansuojamas pagal Šiaulių miesto savivaldybės 2019 m. nusikaltimų prevencijos programą 2019 m. liepos 31 d. pasirašė viešojo pirkimo – pardavimo sutartį Nr. ST-172 su VšĮ „Žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros biuru“ (toliau – Biuras). Biuras įsipareigojo, kad ne mažiau nei 40 asmenų, esančių Šiaulių regiono skyriaus priežiūroje dalyvaus 6 valandų trukmės vienam asmeniui smurtinį elgesį keičiančios programos užsiėmimuose.

Biuro organizuotoje smurtinį elgesį keičiančioje programoje dalyvavo ir ją baigė 40 asmenų, kurie buvo Šiaulių regiono skyriaus priežiūroje už smurtą artimoje aplinkoje, kuriems teismo sprendimu paskirta baudžiamojo poveikio priemonė ir (ar) pareiga dalyvauti smurtinį elgesį keičiančioje programoje.

Projekte dalyvavę asmenys buvo Šiaulių miesto savivaldybės gyventojai, dėl panaudoto smurto prieš šeimos narius priklausė socialinės rizikos grupei. Smurtinį elgesį keičiančioje programoje dalyvavę asmenys užsiėmimų metu buvo konsultuoti smurtautojo asmenybės, pykčio kilmės ir prasmės, elgesio keitimo galimybių, tarpasmeninių santykių ir savirūpos, savivaizdžio, konfliktų, smurto apraiškos, emocinės reakcijos ir raiškos sudėtingose situacijose, asmeninės atsakomybės, atsakingo elgesio, galios ir kontrolės, smurto rato, bendravimo įgūdžių lavinimo, pagarbaus bendravimo, elgesio keitimo galimybių klausimais.

Asmenys dalyvavę smurtinį elgesį keičiančioje programoje pagal poreikį tai pat buvo konsultuojami priklausomybės ligų klausimais, dalis asmenų nukreipiami į Bendruomeninius šeimų namus, tęsti konsultacijas pas psichologą, dalyvauti socialinių įgūdžių, tėvystės įgūdžių lavinimo užsiėmimuose, taip pat nukreipti pas priklausomybių ligų konsultantus spręsti priklausomybės ligų problemas. Kadangi didžioji dalis porų, po smurto atvejo lieka gyventi kartu, į individualius programos užsiėmimus buvo kviečiamos dalyvauti ir smurtaujančio asmens antrosios pusės, dažniausiai tai sutuoktinės ar sugyventinės.

LPT Šiaulių regiono skyriaus atstovai įvairių susirinkimų, konferencijų metu su įstaigomis ir socialiniais partneriais pristatė vykdomą projektą „Prevencinė veikla per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“ bei akcentavo kompleksinio darbo su smurtautojais modelio svarbą ir tęstinumą. Informacija apie projekto vykdymą ir jo finansavimo šaltinius buvo skelbiama Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyriaus stenduose.

Programos reikšmė gyventojams, kas padaryta, kas pasikeitė, įgyvendinus programą:

Projekto metu LPT Šiaulių regiono skyriaus atstovai įvairių susirinkimų, konferencijų ir susitikimų su socialiniais partneriais metu, akcentavo kompleksinio darbo su smurtautojais modelio svarbą. Projekte „Prevencinė veikla per smurtinį elgesį keičiančių programų taikymą“ dalyvavo 40 Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų, kurie dėl smurto panaudojimo artimoje aplinkoje, teismo įpareigoti dalyvauti smurtinį elgesį keičiančiose programose. Dauguma asmenų, dalyvavusių smurto programose yra dirbantys, todėl asmenims buvo sudaromas individualus dalyvavimo programoje grafikas, kadangi prižiūrimieji neretai dirba pamaininį darbą, dirba slenkančiu grafiku, vyksta į darbo komandiruotes, komandiruojami dirbti į objektus, nutolusius nuo Šiaulių miesto bei siunčiami į komandiruotes užsienio valstybėse, todėl lankytis LPT Šiaulių regiono organizuojamose grupinėse programose, kurios vyksta stabiliai laiku, minėti asmenys neturi galimybės. Į užsiėmimus VšĮ „Žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros biure“, asmenys privalėjo atvykti susitartu laiku, blaivūs, o tai jau pirmieji žingsniai didesnės atsakomybės ugdymo bei požiūrio į gyvenimo vertybes link.

Igyvendinant projektą paslaugos buvo suteiktos 44 asmenims, iš kurių: 37 vyrai ir 7 moterys, viena iš jų 1 teista už smurtą prieš vaiką. Probacijos tarnyboje nebuvo gauta pranešimų, kad asmenims dalyvavusiems projekte būtų pradėtos naujos baudžiamosios bylos, dėl pakartotinai panaudoto smurto artimoje aplinkoje, todėl galima daryti prielaidą, kad dalyvavimas programoje paskatino asmenis atpažinti ir keisti savo destruktivyvų elgesį bei ieškoti teigiamų elgesio pokyčių.

Projektui įgyvendinti skirta lėšų suma: 3300,00 Eur.

Vykdytojas: Viešoji įstaiga „ETERNA VITA“.

Tikslinės programos projektas: „Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos organizavimas Šiaulių mieste“ (2019-06-10 sutartis Nr. SŽ-642).

Projekto tikslas: Gerinti psichoaktyvių medžiagų neįvartojimo situaciją Šiaulių mieste, kurti saugesnę aplinką, įtraukiant miesto bendruomenę, įvairių įstaigų darbuotojus. Padėti asmenims, priklausantiems nuo psichoaktyvių medžiagų, įveikti psichologinę, fizinę priklausomybę, suvokti ir keisti savo destruktivyvų, neigiamą elgesį bei integruotis į visuomenę ir darbo rinką. Didinti vykdomos veiklos (Priklausomybės ligų psichosocialinės reabilitacijos bendruomenės) žinomumą.

Vykdytos veiklos: Įgyvendinant projekto veiklas organizuota prevencinė, informacinė, švietėjiška, motyvacinė veiklos priklausomybių, smurtinių veikų srityse. Organizuojant veiklas buvo bendradarbiaujama su Šiaulių miesto bei rajono socialinės paramos skyriais, Teisėsaugos įstaigomis, Probacijos tarnyba, Nakvynės namais, Labdaros valgyklomis, kitomis socialinę paramą teikiančiomis institucijomis. Įstaigos darbuotojai vyko į Labdaros valgyklas, Nakvynės namus, chemines medžiagas vartojančių asmenų susibūrimo vietas, kuriose minėti asmenys buvo motyvuojami vykti ilgalaikiam reabilitaciniam gydymui. Buvo dalinama informacinė medžiaga. Susitikimų, su įvairių institucijų darbuotojais, metu buvo kalbama priklausomybių tematika, pristatyta įstaigos veikla, joje teikiama pagalba. Viso projekto vykdymo laikotarpiu buvo įtraukta virš 200 asmenų. Išdalinta 1000 vienetų įvairios dalomosios medžiagos.

Projekto metu gautos lėšos buvo panaudotos įsigyti žaidimui „Neblaivus ir sumišęs“ (Boozed & Confused); lankstinukams, padalomajai medžiagai; kurui (dyzelinui). Pravesti 4 paskaitos – seminarai įvairių įstaigų darbuotojams. Bendrauta bei konsultuoti 60 asmenų, priklausomų nuo psichoaktyvių medžiagų. Pravesti 4 užsiėmimai vaikams ir paaugliams apie psichoaktyvių medžiagų žalą. Išdalinta 1000 vienetų įvairios švietėjiškos, informacinės, padalomosios medžiagos.

Informacija apie projektą viešinama Viešosios įstaigos „ETERNA VITA“ svetainėje www.eternavita.lt., taip pat pristatoma viešų renginių metu.

Programos reikšmė gyventojams, kas padaryta, kas pasikeitė, įgyvendinus programą:

Įgyvendinus projektą, įvairių Šiaulių miesto įstaigų, teikiančių socialines paslaugas, darbuotojams buvo pristatytas Priklausomybių ligų ilgalaikės reabilitacijos centras, jo veikla. Pravesti seminarai, paskaitos. Susitikimuose su asmenimis, sergančiais priklausomybės ligomis, jie buvo motyvuojami atvykti gydytis į bendruomenę, konsultuojami. Įstaigų darbuotojams, priklausomiems asmenims buvo sudarytos sąlygos atvykti į reabilitacijos centrą, iš arti susipažinti su centru, pabendrauti su centre esančiais klientais.

Projektui įgyvendinti skirta lėšų suma: 1500,00 Eur.

Vykdytojas: Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Šiaulių priešgaisrinė gelbėjimo valdyba.

Tikslinės programos projektas: „Perspėtas – apsaugotas nuo gaisro“ (2019-06-12 sutartis Nr. SŽ-659).

Projekto tikslas: Visuomenės švietimas ugdant saugios gyvensenos sampratą, mažinant gaisrų, žuvusių ir traumotų skaičių Šiaulių mieste; saugios aplinkos kūrimas, užtikrinant ankstyvą gaisro aptikimą ir mažinant gaisrų padaromus nuostolius; vaikų ir jaunimo švietimas priešgaisrinės

saugos klausimais mažinant gaisrų, kuriuos sukelia mažamečiai vaikai (ikimokyklinukai ir pradinių klasių moksleiviai), skaičių.

Vykdytos veiklos: Valdybos pareigūnai, socialiai pažeidžiamų asmenų būstuose, įrengė 133 autonominių dūmų signalizatorius ir 21 miltelinį gesintuvą. Išdalino 1000 lankstinukų „Pasiruošk netikėtoms situacijoms šiandien – apsaugok save ir artimuosius rytoj!“. Pakeitė 100 esamų autonominių dūmų signalizatorių maitinimo elementus, konsultavo dėl tinkamo kietojo kuro krosnių įrengimo ir eksploataavimo, atkreipė dėmesį į pastabėtą netvarkingą elektros instaliaciją ir kitus įrenginius, dėl kurių galėjo kilti gaisras ir suteikė informacijos kaip minėtus trūkumus pašalinti. Tuo pačiu patarė kaip apsaugoti save ir artimuosius nuo kitų ekstremalių įvykių.

Valdybos pareigūnai akcijos metu „Būk saugus, mokinys“ ir „Saugi vasara“ aplankė 28 švietimo įstaigas, kuriose mokiniams pravedė gaisrinės saugos pamokėles, kurių metu jie supažindinti su saugaus elgesio taisyklėmis buityje, gamtoje, prie vandens telkinių, vandenyje ir ant ledo. Paaiškinta mokiniams, kaip išvengti gaisro ir kaip elgtis jam kilus. Taipogi mokiniai supažindinti su ugniagesio veikla ir bendrojo pagalbos numerio 112 paskirtimi. Apsilankymo metu ugniagesio gelbėtojo bičiulis bebriukas Ugnius išdalino 1700 spalvinimo knygučių „Bebriuko Ugniaus patarimai“ ir 1400 sulankstomų gaisrinių mašinėlių. Akcijų metu dalyvavo 5278 vaikai. Be to, švietimo įstaigose organizuotos ir pravestos gaisrinės saugos evakuavimo pratybos (pravesta 13 evakuacijos pratybų).

Valdybos pareigūnai su įsigyta prevencine palapine, dviem reklaminiiais stendais ROLL UP ir garso sistema dalyvavo miesto šventėje „Šiaulių dienos 783“, galimybių festivalyje „Tavo PIN kodas“. Švenčių metu, susirinkę gyventojai ir svečiai, supažindinti su ugniagesio gelbėtojo profesija ir jų veikla, eksploatuojamos gaisrinės technikos ir įrangos techninėmis charakteristikomis, pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis, priminta, kaip tapti savanoriu ugniagesiu, vaikams, jaunimui ir suaugusiems pravesta viktorina gaisrinės saugos tematika.

Šiaulių miesto gyventojai buvo apie įgyvendinamas veiklas buvo informuoti per vietines ir Respublikines televizijas (Šiaulių TV, LTV, LNK ir TV3), straipsniais Šiaulių miesto dienraščiuose (Šiaulių kraštas ir Šiaulių naujienos), interneto portaluose (www.siauliai.lt, www.etaplus.lt, www.vpgt.lt, www.siauliu.gaisrine.lt) ir Facebook paskyroje „Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba“.

Programos reikšmė gyventojams, kas padaryta, kas pasikeitė, įgyvendinus programą:

Socialinę riziką patiriančių ir socialiai remtinų šeimų (asmenų) būstuose įrengti autonominiai dūmų signalizatoriai ir milteliniai gesintuvai, kai kuriuose būstuose pakeisti, esamų autonominių dūmų signalizatorių maitinimo elementai, kurie užtikrins ankstyvą gaisro aptikimą ir saugią minėtų šeimų (asmenų) evakuaciją gaisro metu. Įgyvendinus programą minėtų šeimų (asmenų) būstai tapo saugesni, o juose gyvenančios šeimos žinos, kaip apsaugoti save ir artimuosius nuo gaisrų, kitų ekstremalių įvykių.

Stabilus Šiaulių mieste kilusių gaisrų, kuriuos sukelia mažamečiai vaikai (priešmokykliniai ir pradinių klasių mokiniai) skaičius.

Projektui įgyvendinti skirta lėšų suma: 6000,00 Eur.

Vykdytojas: Asociacija Moterų veiklos inovacijų centras.

Tikslinės programos projektas: „Smurtas artimoje aplinkoje: pagalba, smurto prevencija“ (2019-06-11 sutartis Nr. SŽ-654).

Projekto tikslas: šalinti smurto problemą, užbėgant pasekmėms už akių, t. y. visuomenės švietimas, informavimas, socialinis ugdymas, nulinė tolerancija smurto apraiškoms; pagalba nuo smurto nukentėjusiems asmenims, jų šeimos nariams; tarpinstitucinis bendradarbiavimas.

Vykdytos veiklos: Organizuoti, pravesti: mokymai, seminarai, praktiniai užsiėmimai žmogaus savivertės, tarpusavio santykių sprendimų srityje; individualios psichologo konsultacijos;

informacijos apie vykdomą veiklą sklaida, projekto viešinimas spaudoje, kitose viešose erdvėse; organizuotos atvirų durų dienos.

Projekto metu tiesioginės naudos gavėjais buvo daugiau kaip 500 asmenų, kuriems buvo suteikta pagalba dėl patiriamo ar patirto smurto, taip pat šviečiamąją, edukacinę naudą turėjo ir projekte dalyvaujantys asmenys.

Netiesioginiais projekto naudos gavėjais buvo Šiaulių miesto gyventojai, reikalui esant – Šiaulių apskrities gyventojai, juos informuojant per žiniasklaidos priemones, renginius, kitas viešas priemones apie pagalbą smurto atveju bei apie smurto ir nusikalstamumo prevenciją.

Projektas skirtas įvairaus amžiaus asmenims.

Informacija apie projekto įgyvendinimą skelbta internetinėse svetainėse www.mvic.lt; www.socmin.lt. Reklama skelbta spaudoje, reklama ant miesto autobuso, dalinti lankstinukai, kortelės ir kita su vykdomu projektu susieta informacija.

Projektui įgyvendinti skirta lėšų suma: 4000,00 Eur.

Vykdytojas: VšĮ Šiaulių greitosios medicinos pagalbos stotis.

Tikslinės programos projektas: „Prevencinė veikla su vaikataujančiais ir elgetaujančiais asmenimis“ (2019-06-10 sutartis Nr. SŽ-652).

Projekto tikslas: Medicinos pagalbos teikimas rizikos grupių asmenims, jų pristatymas į Respublikinės Šiaulių ligoninės Priėmimo skyrių ir šaltuoju metų laikotarpiu į Nakvynės namus.

Vykdytos veiklos: Daug metų teikiama pagalba asmenims, neturintiems pastovios gyvenamosios vietos, girtuokliaujantiems, kurie, suteikus medicinos pagalbą, iš viešųjų vietų yra vežami į Respublikinės Šiaulių ligoninės Priėmimo skyrių ir Nakvynės namus. Užsibrėžti tikslai teikiant pagalbą rizikos grupių asmenims yra visiškai įgyvendinti.

2019 m. liepos–gruodžio mėnesiais aptarnauti 509 neblaivūs asmenys viešose vietose, iš jų 52 benamiai. Per tą patį laikotarpį iš viso 257 benamiams buvo teikta pagalba. Kadangi informacija apie pacientus yra konfidenciali, vaizdinės medžiagos pridėti negalime.

Nupirkta 14 vnt. dezinfekuojančių priemonių ir automobilių salono valymo priemonių, 50 maišų, 5000 vienkartinį pirštinių ir 1283 l kuro GMP automobiliams.

Apie vykdomą projektą miesto bendruomenė buvo informuota miesto ir Respublikos spaudoje, informacija buvo patalpinta VšĮ Šiaulių greitosios medicinos pagalbos stoties internetiniame puslapyje.

Programos reikšmė gyventojams, kas padaryta, kas pasikeitė, įgyvendinus programą:

Asocialūs asmenys surinkti iš viešųjų vietų ir patalpinti į ligonines ar nakvynės namus.

Projektui įgyvendinti skirta lėšų suma: 2000,00 Eur.

Vykdytojas: VšĮ Žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros biuras.

Tikslinės programos projektas: „Smurto artimoje aplinkoje prevencija Šiaulių mieste“ (2019-06-11 sutartis Nr. SŽ-655).

Projekto tikslas: Vykdamas efektyvias ir į tikslą orientuotas smurto artimoje aplinkoje prevencijos veiklas mažinti toleranciją smurtui bei informuoti visuomenę šioje srityje.

Vykdytos veiklos: Surengtos 4 viešos 2 akad. val. trukmės interaktyvios paskaitos-seminarai psichologinio smurto artimoje aplinkoje prevencijai, tema „Psichologinis smurtas – tyli, bet visa griauanti jėga. Kaip neįsisukti į smurto ratą?“ Išleista 3000 skrajučių, akcentuojančių psichologinį smurtą artimoje aplinkoje. Paskelbti 6 informaciniai pranešimai smurto artimoje aplinkoje srityje.

Programos uždaviniai ir kaip projektas atitiko jų įgyvendinimą:

Šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje srityje – vykdytos visuomenės informavimo veiklos, dalintasi informacija socialinėje erdvėje, viešų renginių metu.

Suteikti miesto gyventojams žinių apie rečiau ir sunkiau identifikuojamas smurto formas – psichologinį, emocinį smurtą – prevencinės/edukacinės veiklos bei lankstinukuose pateikiama informacija orientuota į emocinį bei psichologinį smurtą artimoje aplinkoje.

Šviesti mokyklinio amžiaus vaikus apie psichologinį smurtą ir pagalbos būdus – suorganizuotos 4 paskaitos mokyklose psichologinio smurto artimoje aplinkoje tema.

Surengti viešą akciją „PA(si)DALINK“, skirtą atkreipti gyventojų dėmesį į psichologinio smurto problemos mastą – jaunimo idėjų festivalyje „Tavo PIN kodas“ ir viešose miesto vietose dalintos skrajutės susijusios su psichologinio smurto artimoje aplinkoje tema.

Didinti vykdomos veiklos žinomumą ir informuoti visuomenę apie psichologinio smurto pasekmes individualiu, šeimos ir visuomenės lygiu – visų edukacinių/ prevencinių veiklų metu viešinta smurto prevencijos svarba ne tik asmeniui, bet ir miestui bei visuomenei, kadangi šios problemos ignoravimas ir nepakankama prevencija kainuoja visiems.

Programos priemonės – projekte panaudotos priemonės: edukacinė veikla (paskaitos mokyklose), skrajutės, visuomenės informavimas – informaciniai pranešimai.

Informacija apie projekto įgyvendinimą viešinama ŠNVOK susirinkimų metu, Nacionalinio skurdo mažinimo tinklo susirinkimų metu, internetinėje svetainėje www.zispb.lt, skrajutės dalinamos viešose miesto vietose, viešų renginių metu.

Programos reikšmė gyventojams, kas padaryta, kas pasikeitė, įgyvendinus programą:

3 miesto mokyklose mokiniai įgijo žinių apie psichologinį smurtą, interaktyvūs seminarai orientuoti į patyriminį mokymąsi padėjo ne tik daugiau sužinoti apie psichologinio smurto identifikavimo ypatumus, sustiprino mokinių žinias apie pagalbos būdus ir didino nepakantumą psichologiniam smurtui artimoje aplinkoje. Edukacinės veiklos ir viešos akcijos jaunimui prisideda prie ankstyvosios smurto prevencijos Šiaulių mieste, skatina jaunas žmones kurti saugią ir nesmurtinę aplinką. Informacijos sklaida viešojoje erdvėje prisidėjo prie didesnės auditorijos pasiekiamumo.

Projektui įgyvendinti skirta lėšų suma: 1500,00 Eur.

Prevencinių priemonių įgyvendinimo metu atsakingi programos vykdytojai rengė viešus renginius, privačias konsultacijas, mokymus, dalino informacinius bukletus, atliko informacinę sklaidą įvairiose žiniasklaidos priemonėse ir vykdė kitas prevencines priemones. Programos vykdytojai teikė ketvirtines (metines) biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitas (Forma Nr. 2, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1K-465 su pakeitimais). Metų pabaigoje pateiktos tikslinės programos projekto finansuoto iš nusikaltimų prevencijos programos įgyvendinimo ataskaitos ir Savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimo ataskaitos. Priemonės nuosekliai buvo siejamos su socialinių problemų sprendimu Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje.

Programos įgyvendinimo ataskaita bus skelbiama Šiaulių miesto savivaldybės interneto svetainėje.